

ГРОМАДСЬКИЙ ГОЛОС

соціалістично-радикальний часопис українського працюючого народу.

Адреса Редакції і Адміністрації: "Громадський Голос", Львів, Ринок 10, II. п.
Редакція рукописів не звертає.
Непідписаних дописів не містить.

ПЕРЕДПЛАТА: чвертьрічно 2*50 зол. За границею 2 ам. долари в рік, або їх вартість в ин. валюті.
Чековеkonto П. К. О. ч. 151.520.
В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

Виходить в кожну суботу.
Ціна примірника 20 сот.

БОРІТЕСЯ — ПОБОРЕТЕ!

Зверніть увагу на сьогоднішню адресу, на якій виписали ми, скільки кожний передплатник має заплатити передплати по кінець року. Просимо відвортною поштою вислати виписану на адресі суму, щоби ми не потребували вислати окремих упімнень.

ВІЧА і ЗБОРИ.

Позір Рудеччина!

В неділю, дня 21. падолиста о год. 2. по-пол. відбудеться велике селянське віче

в Угерцях Винявських

в салі чит. "Просвіти".

В неділю, дня 28. падолиста відбудеться о год. 2. попол. віче

в Хлодчицях

в салі кооперативи.

В неділю, дня 5. грудня відбудеться о год. 2. попол. селянське віче

в Новосілках гост.

в салі кооперативи.

Позір Львівщина і Щиреччина!

В неділю дня 5. грудня відбудеться велике селянське віче

в Горбачах

о год. 1. попол. в салі "Просвіти".

Вибори до громадських рад на Горішнім Шлеську.

В минулім тижні відбулися вибори до громадських рад на прилученім до Польщі Шлеську. Голосувало 399.071 виборців. Впало 226.698 голосів на польські листи, які отримали разом 3.165 мандатів і 169.998 голосів на німецькі листи, які отримали лише 995 мандатів. Як з цього видно — були це типові галицькі вибори з галицькою геометрією. Про вибори до громадських рад на українських землях не чути нічого.

Це треба знати!

Буржуазія і її слуги уживають різних способів, щоби припинити зріст класової свідомости працюючих та зріст їх політичної організації та сили.

Великі пани та їх підніжки сильно організуються самі на оборону своїх інтересів і дуже не люблять, коли також працюючі маси пізнають потребу власної окремої політичної, господарської та культурної організації для оборони власних інтересів.

Буржуазія не тільки сама організується. Вона хоче ще до своїх організацій втягнути собі на службу працюючі маси. Вона знає, що у власних організаціях, де самі селяне й робітники рішають про свої справи, працюючий народ скоріше впізнає шляхи визволення і визволиться.

Щоби працюючі маси втримати як найдовше під своїм політичним, господарським та культурним впливом і мати змогу як найдовше і як найліпше їх використовувати, старається буржуазія або затягнути працюючі маси у свої організації, або збудувати для них такі організації, які остають під рішаючим панським впливом. І в одних і в других організаціях панує панський дух, який дуже ворожо ставиться до всього, що не панське.

Таке є і в нас. Панський, ворожий для визвольних селянських та робітничих змагань дух, криється під маскою «хінціденце» ове «хінгоденончегее» установ та організацій. В дійсности по численних «Просвітах», «Соколах», кооперативах ітд. старається українське

панство закріпити свою владу над українським селянином і робітником.

Тому так скажено виступила українська буржуазія проти соціалістично-радикального духа в «Лугах», тому так завзято заступається українська буржуазна преса за втікачами з соціалістичного табору, та за тим, щоби «Луги» зробити «загальнонародними».

Курс чужих грошей з дня 16 падолиста Ам. долар 8*99. рубль зол. 4 45.

Ціни у Львові: Пшениця двірська 49—50. звич. 47 00—49 00. Жито 39—00. бров: ячмінь 34, Ячмінь звич. 38. Овес 31 32. Кукурудза 31 32, Баробля 8 50—9 00, Фасоля біла 45, краса 45, сіно прасоване 7 00—8 00, Гречка 36 00, ячмінна каша 50 00. яйця 25, Молоко 0 50.

Redakcja Czas. „Hromadskvj Holos“ Pr. 514 26 W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej!

Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść arty ulów umiesz zonych w czasopiśmie „Hromadskvj Holos“ Nr. 45 z dnia 19. listopada 1926 pod tytułem: 1) „Narod sobi!“ w ustępach między słowami: a) rozumijemo, szczo... a: musyt postupati, b) ukrajskym inwalidam, a: Inwalidam posyłażemo, 2) „W oboroni swobody presy“ w całości, 3) „Sriblystyj moch“ w całości, zawiera znamiona ad 1) zbrodni z § 65 a) uk. ad 2) zbrodni z § 65 a) uk. i występku z § 300 uk. ad 3) występku z § 300 uk. uznat dokonana w dniu 10 listopada 1926 konfiskate za usprawiedliw ona i zarządził zniszczenie całego nakladu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozp wszeczniana tego pisma drukowanego.

Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzalnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu p ciaga za soba następstwa przewidziane w § 21 ust oruk. z 17 grudnia 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za pr ekroczenie na grzywnę do 400 zł. Lwów, dnia 12. XI 1926. Havel.

Землі для українських працюючих людей!

Проч з карою смерти!...

По цілім світі йшла в девятнадцятому столітті боротьба проти карі смерті.

Не вбивай! — йшов по Європі голос совісті людства, а за ним у тіні за спаленим через клер Іваном Гусом, Джорданом Бруном блукала християнська заповідь божа:

Не убий!...

Але зростає сила реакції, як наслідок розбиття соціалістичних сил працюючих мас. Дивіться на наслідки розбиття робітничої лави через італійських комуністів!! Весь працюючий народ Італії стоїть не під чоботом фашиста; тюрми заповнені борцями за волю, а кара смерті, яка в Італії ще в минулому столітті перестала мати своє примінення, приходить знову у своїй великій ганьбі.

І власне за політичні справи приходить кара смерті! Звичайний, непоправний злочинець, многократний убійник-розбишака — цей не підпадає тій карі!

»Кара смерті на політичного ворога« проголосили на сході Європи більшовики.

»Кара смерті на соціаліста, ворога буржуазної влади« — відозвалися італійські фашисти з півдня Європи у відповідь більшовикам.

Дві диктатури, які силою багнетів диктують міліонам працюючих, не питаючи о їх свободну, справжню волю, опираються о кару смерті, щоби запевнити для себе дальше владу.

Без стиду, без страху на грізний вибух народнього обурення — вирікають кару смерті і інші буржуазні держави. Вони мають готовий викрут і виправдання й цинічно-злісно показують:

Дивіть, як трупом кладуть політичних ворогів в СРСР під диктатурою комуністів — дивіть на італійських фашистів, які без суду ведуть своїх політичних ворогів на смерть.

Зросла сила реакції по війні. Заковано народні маси, маси працюючих. Сімя працюючих знає працю, але не знає мести. Її іменем мститься тільки реакція карою смерті на своїх ворогах, щоби втриматися при диктаторській владі.

Але врешті дух, вічний революціонер, дух, що прагне волі й свободи дум-

ки, дух, який без насильства, але власне проти насильства стремить до моральної та суспільної правди, відкине проч тих, що фальшують народню волю і її іменем виконують злочин.

Працюючі маси, які прагнуть свободи й соціальної справедливості, поволи, але певно, переконуються в тім, що їх обдурюють і закувають. Вони несподівано для всякого насильства, стрясуть його зі своїх могучих плечей, вони могутнім голосом зажадають віддачі влади у свої руки. А тоді певно минеться оця сромотна година карі смерті за політичні переконання, яку з такою ганьбою і внутрішнім стидом переживаємо.

Проч з карою смерті!..

Проч з насильством і диктатурою!

Хай живе влада працюючих мас!

Хай пропаде неволя!

На кару смерті.

Дня 8 падолиста відбулася черед судом присяжних суддів карна розправа проти Михайла Білого, 32 літнього господаря з Березовиці Великої та 21-літнього парубка Омеляна Ячмінського. Їх обвинувачено о злочин з § 58 з. к. Акт обвинувачення закидав їм, що вони належали до комуністичної партії Західної України й старалися книжками та відозвами поширювати комуністичні ідеї між односельчанами. В часі ревізії в Білого найдено пару книжок, що обговорювали комунізм. Ячмінському закидають, що він поширював відозви. А на ділі було так, що на однім соціалістично-радикальнім вічу він отримав від якогось Жида з перевязаним оком якийсь пакет, який не отвираючи, передав Анткову.

Судді присяжні потвердили вину Білого дев'ятьма голосами що до § 58 а що до Ячмінського з § 65. На основі такого вердикту, трибунал засудив Михайла Білого на кару смерті через повішення, а Ячмінського на рік тяжкої вязниці. Лава присяжних складалася з польських селян і двох польських дідачів-посесорів. Засуджений Білий прчиняв вирок спокійно. Цей засуд викликав в Тернополі велике вражіння.

Староста Робакевіч далі урядує!

Мстиве поступовання до тов. С. Жука, далі опис відношення до повітової »Просвіти«, вкінці промова на зборі учительства, котру ми помістили в 45-ому числі нашого часопису, завершилось нечуваним ділом, а саме заборною двотижневих курсів освітньо-кооперативних. Ці курси уваштовувала Рада »Просвіти« в часі від 14—30 падолиста, маючи вже попередній устний дозвіл на їх відбуття, навіть з порадою повідомити про курси філії-читальні і членів та зібрати лекторів на курси. Всежтаки Рада »Просвіти« не довіряла і цьому устному дозволу та домагалася письмального. Справу проволікувано під ріжними видами, а все покликуюно на те, що »п. староста зезволіл«, бо такі слова були зазначені на проханні Ради з 26 жовтня 1926 р.

Аж тут дня 13 падолиста в полудне одержала Рада »Просвіти« таке письмо: Starostwo Krzemienieckie L. 38032/26. Pr edmiot Kursu spółdzielczości w Krzemieńcu. Krze-

мienie, dn. 12/XI 1926 r. B. pilne. Do Zarządu T-wa „Proswita”. W odpowiedzi na złożone podanie z dnia 26/X 1926 r. L. 306 zawiadamiam, że udzielenia zezwolenia na urządzenie od 14 XI do 30/XI r. b. w m. Krzemieńcu kursów oświatowo-spółdzielczych odmawiam, gdyż urządzenie specjalnych kursów nie jest statutem przewidziane. Od powyższej decyzji przysługują T-wu „Proswita” prawo odwołania się do Urzędu Wojewódzkiego w Łucku w terminie do dni 14 od daty otrzymania niniejszego zawiadomienia. Starosta Krzemieniecki Robakiewicz*.

Дня 14 ц. м. зійшлося більше сотки охочих взяти участь у курсах. Деякі з них прийшли або приїхали на 40 і більше верств від Кремінця. Приїхали лектори зі Львова, а саме голова Т-ва «Просвіти» М. Галушинський. Всім їм подано до відома дуже сумну вістку про відмову дозволу на курси.

Видно, що п. Робакевич вірний тому, що «дав собі слово поборювати темні сили аж до реорганізації «Просвіти», або до цілковитого її знищення».

3 життя на Вел. Україні.

Українські буржуазні й комуністичні часописи також мають свій відділ про життя на Великій Україні. Але дуже мало можна знайти в них вісток про дійсне життя народу, що кипить у болях, муках і змаганнях поза всякими урядовими за-слонами. Такі буржуазні або прихильні до комуністів часописи розписуються тільки дуже багато про формальну українізацію чиновників, про потьомкінські села селянсько-робітничого «раю», навіть про розкопані могили, але за те майже не згадують про дійсне життя живих працюючих українських людей. «Громадський Голос» завжди осуджував такий спосіб писання, а подавав усе правдиві вісти про життя і змагання працюючого брата на Великій Україні, не ховаючи ані лиха, яке його тисне, ані добра, яке він собі в тяжкій бою виборов. Західна Україна мусить знати всю правду про життя своїх братів, хочби як гірка була та правда.

Большевицьке правительство не допускає до свободи друкованого слова, жадної газети не можуть видавати селяне чи робітники, о скільки та газета не стоїть цілковито за правительством і не похваляє того всього, що воно робить. Жадних газет, крім комуністичних, нема. Але навіть комуністичним редакторам не вільно писати всієї правди, бо кожде число перед виходом мусить прочитати урядовий цензор. На кождім числі мусить бути зазначена постанова Головліт (то є цензури), що його вільно продавати. Тому не дивно, що в комуністичних часописах дуже рідко можна вичитати всю правду. Тільки часом, коли якийсь фах робітників є вже дуже озлоблений на урядову господарку комуністів, тоді щойно пускає газета також голос невдоволення робітників, щоби їх гнів проти влади хоч трохи успокоїти. Тільки з таких дописів можна бачити хоч о-крайок життя селян і робітників під комуністичною владою.

Щоби наші селяне й робітники могли бачити це життя, то понище подаємо цілий ряд образків з нього. Вони взяті тільки з одного числа «Цукровика» з 31. жовтня 1926 ч. 18. Це є орган Всеукраїнського Центрального Правління Спілки Цукровиків (то є робітників на цукровнях). Виходить у Харкові під редакцією і цензурою комуністів. Ось кілька прикладів:

Гроші пропадуть...

Бердаська цукроварня. ...Спілкові кошти витрачуються, не знаходячи на кошторис, через що є великі перевитрати, особливо культурної комісії, яка не провадить належної роботи. Від чинности витрачання коштів перед виборцями завком не робить, через що поміж робітниками чути різні нарікання. Про колективний договір робітники чули, та за виконанням його ніхто не стежить. Комісія охорони праці теж за добробут робітників не дбає; наприклад належної медичної (лікарської) допомоги робітникам не дають. Був якийсь паниця лікар тай той десь утік, а тепер хворому робітникові хоч до знахурів звертайся*...

«Найновіші» методи виборів.

Турбіська цукроварня. ...На превеликий жаль найновіший метод нічим не відрізнився від найстаршого. Приступають до перевиборів. Голова президії каже: «Товариші, намічайте кандидатури!» Не встигли виставити хочби одну кандидатуру, як вийшов на сцену секретар комуністичного осередку, оголосив список намічених осередком кандидатур до нового складу завкому (заводського комітету). В салі шум, галас: «Не треба списку, дайш широку демократію!»

Вибори відбулися в такому порядку: в першу чергу голосували кандидатури, виставлені списком ком. осередку, а кандидатури, виставлені загальним зібранням, вже було зайвим голосувати...

З приватних балачок з окремими робітниками можна було почути такі вирази: «Оце тобі широка демократія — кого залотів хтось переголосувати, те треба згоджуватись*»...

Жінки-робітничі і комуністичні директори.

Ковтовошань. Жінки жалілися на несприятливі побутові умови підчас роботи: грубе поводження майстрів, цинічні лайки та інші образи.

Погано з тілом і духом.

Сатанів. Н доладу все робиться в нас. Почали ремонтувати старі хати, що вже валились, та й досі не закінчили. Зараз холодно, вогко — стіни не можуть висохнути. Також погано в нас із культурною роботою — клубу (читальні) й доті немає, є лиш старенька бібліотека та й та не всіх задовольняє... Тому робітники після зкожної полочки (виплати) гуртом ідуть випивати, а пляшкою освіту — діставати. А молодь ще краще розважається — на хуліганів на вулиці виховується. Така в нас робота.

Робітник і «товариш» директор.

Бужаська цукроварня. Знає наш адміністратор тов. Ярош колективний договір, коли робітник чого просить... На приклад захворіла в робітниця жінка, він іде до адміністратора просити копей. Адміністратор відразу: «В кол. договорі не сказано, щоб обслуговувати сімю робітника*»... Що ж — тепер — режим ощадности, шкода тільки, що він існує лише для робітника, бо жінки технічного персоналу (директорів) тайсамого адміністратора розїзджають по базарах, а тов.(!) Ярош навіть полювати заводськими кіньми їздить...

Соболівська цукроварня. ...Робітникові доводиться гести пудів за два борошна (муки) на своїх плечах, в той час, коли повз нього швидко летить фаєтон, в якому сидить хто небудь з «вищих» осіб...

Визиск дітей.

Буринська цукроварня. Ще в 1921 року на нашій цукроварні лишилися малі діти — безпритульні. Тепер усі вони роблять у службовців заводу. Становище їх дуже погане, бо їх спілка (професійна) не обслуговує та взагалі на них ніхто уваги не звертає. Цих дітей примушують надсилу робити майже за шматок хліба.

Такі є робітничі будні під комуністичною владою. Безправне положення робітника, визиск його праці та розкішне життя комуністичних урядовців. Точно як у всякій буржуазній державі. А проф. Студинський, одушевлений кавіаром і бенкетами, якими його приймали комісарі, оповідав казки про те робітничє й селянське життя...

3 партійного життя.

До відома Товариші Станіславівського повіту. У виконанні постанови партійної конференції УСРП в Станіславові з дня 31. жовтня повстає партійна канцелярія та канцелярія правової оборони покритих селян в усіх випадках надужити адміністративних чинників. Канцелярії урядуватиме спеціальний урядовець у кождий четвер від год. 10-1 в канцелярії тов. Льва Бачинського. (вуд. Голуховського).

Українське робітництво в своїй обороні.

(Допис робітника зі Стрії для «Гром. Голосу»).

Організація українських працюючих людей в Стрії і в Стрийщині розвивається щораз успішніше. Ми самі цього не сподівалися, щоби українське робітництво так скоро зрозуміло вагу цього, коли матиме свою власну організацію для оборони своїх інтересів, яких їм ніхто не оборонить так, як вони самі. Поміж робітництвом стало веселіше й кождий радіє, що діждалися своєї організації УСРП, котра в нас спала від війни через 7 літ.

Сам не знаю, як Вам, Товариші й Товаришки, що несподіванку описати, що в нас у Стрії і Стрийщині, працюючі українські люде вступають охотно і без великої агітації до своєї політичної соціалістичної організації. Кождий з нас, українських робітників, постановив піддатися партійній карності і рішив по своїм силам старатися о поширення нашої організації.

Через те, що наперед поступає організація УСРП, повстало неабияке замішання між комхлопчиками, що вдають комуністів в Стрії. Вони тепер дістали велику горячку, бо чують, що під ними нагло ґрунт завалився. Вони дуже стараються перешкодити нашій праці. Але даремна їх робота, бо кождому з нас українських робітників вже стало надто ясно, хто вони є і нікого з нас вони вже не відмовлять ані не відтягнуть.

А Вас, Товариші, українські робітники й робітничі, звиваємо до вступлення до нашої властивої організації Української Соціалістично-Радикальної Партії. Нехай вона стане обороною українського працюючого народу в місті й селі. Нас ніхто не відстрашить, ані не відтягне від нашої праці. В УСРП ми будемо старатися, щоб ми не були без свідомости і в темноті, так як це буржуазія любить. Ми самі мусимо вибороти собі право до життя і праці, боронитися перед буржуазним визиском та нищити хрунівство, що через довгі століття віддавало наш народ на поталу ворогам.

Ми зараз мусимо приступати до створення своїх професійних спілок, помогти організації Селянських Спілок, мусимо приступити до заложення кооператив для робітників і ремісників і послідовно мусимо до того стремити, щоби український робітничий рух на українських землях став самостійним, смілим рухом українських працюючих мас, а не лиш причіпкою до чужих організацій, як це до цієї пори в нас водиться.

Стрий, 9. XI. 1926

О. К.

Що пишуть і говорять. ПАН ПАЩУК В АМЕРИЦІ.

Під таким заголовком подається в «Народній Волі» в газеті великого робітничого допомогового товариства «Українського Робітничого Союзу» вістку про це, що пан Пашук поїхав по свіжі доляри до Америки.

«Народна Воля» докладно описує ми нувшину п. Пашука, який в 1922 р. представив себе за щирого Українця, як довгий час сам не знав, хто він і що він. Щойно по двох роках соймових ді-

ет виступив з українського клубу, а за те вступив до польських комуністів. Там у комуністичнім клубі було 7 членів: п'ять Українців, а лиш два Поляки. Розуміється головою і секретарем були Поляки Ланьцуцкі і Круліковські, а Українці служили за гемайнів (рядових). Колега пана Пашука, пан Приступа, на вічу в Стрії до українських робітників цілу годину промовляв по польськи і пан Пашук також там був і повинен в Америці про це докладніше розповісти. Дальше перестерігає «Народна Воля» українських робітників перед збірками пана Пашука, бо він є в звязку з тими «українськими комуністами» в Галичині, які перед трьома роками зібрали були на «революцію» і на «визнів» кільканацять тисячів доларів і досі ніякої революції не зробили, ніяким визням не помогли і ніяких звітів з зібраних грошей не зложили. Колега пана Пашука п. Приступа по донесенням «У. Ш. Вістей» (комуністична газета в Америці) мав дістати від американських робітників кілька тисяч доларів на поміч голодуючим і до нині не здав звіту і взагалі не знати, кудь гроші ділися. Треба пам'ятати, зазначає «Народна Воля», що програмою західно-українських комуністів, які підлягають у всім польським комуністам, є «переворот у Польщі в її теперішніх границях». Про відділення українських земель від Польщі і про злуку їх з прочою Україною говориться, що ця справа буде розбиратися аж «на другий день соціальної ре-

волюції в Польщі», який правдоподібно ніколи не буде.

«Народна Воля» сподіється, що пан Пашук* буде складатися дуже великим приятелем перед українським робітником, але українське робітництво не забуде йому, що він обманув українських виборців, що пішов під польську команду, що піддержував Пілсудского та належить до тих політишенів, які ще не зложили ані одного звіту з тих доларів, які всіли з Америки видурити. Як бачимо з цього, то по панах Назаруках, Мишугах, Целевичах починають до Америки по долари приїжджати панове Пашуки, і одні й другі не люблять здавати рахунків з зібраних грошей.

Український селянин, цей щодня битий пролетар, обідраний з гроша, позбавлений національних, культурних, і господарських прав, жде на поміч і оосвідомлення від своїх послів, котрим він тому чотири роки довірив. А вони два роки перед польськими міністрами гнулися, два роки польського робітника вічачами в Лодзі, Кракові ітд. оосвідомлювали, а тепер в Америку чкурнули.

Ось і заступники!

П.С. переходить до опозиції?

Нарешті польські «соціалісти» знайшлися були в останнім часі вже в цілком дурнім положенні: правительство Пілсудского йшло щораз більше направо, а тимчасом в ньому засідав їх видний представник Морачевскі. Через те трапила

П.П.С. симпатії серед польського робітництва. Щоби ратувати свої останні впливи, ухвалив Центральний Комітет П.П.С. перейти до гострої опозиції супроти правительства, а свого міністра Морачевского відкликати. Морачевскому знову так подобалося бути міністром з шляхтичами, що він візвання партії не послухав, але сам виступив з партії.

Вся пенесівська преса дуже сильно горюжитья проти правительства, але знаючи дотеперішню політику П.П.С., можна бути певним, що по кількох демонстраційних, опозиційних внесеннях, все таки будуть голосувати за правительственным бюджетом.

ЩЕ ПРО КАВЧУКОВИЙ ПРЕСОВИЙ ДЕКРЕТ?

Всі польські часописи, без огляду на партії, виступили дуже рішучо проти нового пресового декрету, яким віддається друковане слово у власть восводів і старостів. Всі польські посольські клуби мають поставити в соймі внесення на скасування того декрету.

Польська преса і партії роблять це не в імя «демократичних свобод», а зі страху, що по Українцях і комуністах прийде тепер черга на них. Про те, що вся українська, білоруська, німецька, жидівська і литовська преса запротестувала проти узаконювання дотеперішньої практики, є самозрозуміле.

Навіть правительственні часописи виступили проти пресового декрету. Виїмку становить тільки орган польської

(2) Про обезпечення худоби.

Союзних централь в самій Бельгії є аж 12. Вони переасекуровують обезпечену в окремих кооперативах худобу і за це побирають невеличку премію — щось около 30 сот. з сотні вартости худоби. Не дивлячись на таку малу премію, самі союзи виплачують за кожду впавшу штуку худоби одну третину з тієї суми, яку виплачує само товариство, тобто дві девятих частини вартости худоби. Така не вигідна для союзів операція через те трактується ними в Бельгії, що союзи одержують від держави певні субвенції (допомоги). Держава допомагає також і дрібним товариствам, видаючи на них щорічно по 25 франків на діловодство, та по одному франкові на кожду штуку заасекуровану в товаристві, на рахунок резервового фонду. Отже на такому то ґрунті організуються та розвиваються асекураційні кооперативи в Бельгії. Тут все основно передумано, пристосовано до місцевих умов, вжито певних заходів, щоби виключити всяке посередництво, визиск і зловживання. Треба відмітити також і той факт, що справи товариства веде управа, яка працює зовсім безплатно.

У нас ще перед війною справою асекурації худоби було занялося краєве товариство „Сільський Господар“. За його почином зорганізовано 12 товариств, що числили 1331 членів, які обезпечували 1984 штук худоби загальної вартости 202.567 корон. Війна припинила розвиток цих товариств, і вже після війни ніхто не завдав собі труду над відновленням їх діяльності.

Про потребу цих товариств свідчить хочби той факт, що в деяких місцях наші селяне робили самостійні спроби створення „Спілок асекурації худоби“, щоби в той спосіб зарадити лихові та забезпечитися перед нещасливими випадками з худобою.

В одному із сіл львівського повіту за ініціативою професійної організації „Селянської Спілки“ селяне заснували „Спілку асекурації худоби“, котра поклала собі за ціль асекурувати і рогату худобу, щоби в разі нещасливого випадку членові спілки виплатити повну вартість за впавшу штуку і допомогти набути другу; служити порадою та допомагати ліками в разі пошести і недуги худоби; помагати членам набути добру расову худобу, — як говориться в реґуляміні цієї спілки. Але до цієї справи ми ще вернемо в дальших розділах.

III.

Коли вже йде мова про обезпечення худоби, то найперше мусимо усвідомити собі головні форми такого обезпечення. Вони звичайно бувають потрібного поділу:

- а) державне обезпечення;
- б) акційні товариства обезпечення;
- в) взаємне обезпечення.

Майже по всіх державах є приписи ветеринарній, що мають за ціль локалізувати пошесті недуги між худобою, не допустити до їх поширення. На випадок пошести й смертности худоби держава виплачує певні суми для відшкодування потерпівшим через ці пошести. Отже з того боку існує деяке обезпечення, хоч воно має також свої хиби й недомогання. Ходило б головно про удосконалення цього обезпечення та поширення його також і на інші нещасливі випадки з худобою, яких ніколи не можемо передбачувати. Таке державне обезпечення, переведене на основі організаційного примусу, дало б певні гарантії, що поважна частина народного майна буде обезпечена від несподіваних втрат. Це мало б також незвичайно велике моральне значіння, бо заохочувало б селян до раціоналізації й інтенсифікації господарства в напрямі годівлі худоби, тим більше, що обезпечувало би від певної втрати вкладений на це капітал. В цім напрямі держава може зробити незвичайно багато, бо має до цього відповідні засоби й апарат. В напрямі обезпечення певних об'єктів на випадок пожежі, далі — обезпечення робітників від каліцтва, хвороби і т. п. Новітні держави зробили незвичайно багато. Хоч це обезпечення майже всюди переводилось у формі примусовій, хоч і має воно певні недомогання, то всеж таки воно виходить на користь всьому загалові. Таксамо і обезпечення худоби принесло б незвичайну користь всьому господарству, колиб цею справою блище занялася б держава.

Державне обезпечення може бути в формі добровільній або обовязковій. Добровільне державне обезпечення можна подибати майже у всіх країнах Західної Європи. Ще перед війною в деяких кантонах Швейцарії заведено добровільне обезпечення. В Чехословаччині, Данії, Голандії та інших країнах високої рільничої культури існували також окремі товариства, піддержувані державою, котрі переводили організацію обезпечення худоби. Нині майже по всіх державах заведено добровільне обезпечення. В Польщі ця справа найбільше занедбана.

(Дальше буде).

монархістичної шляхти «Слово» у Вильні. Воно пише виразно: «Нам, монархістам ніяка цензура не зашкодить... Декрет має обов'язувати в часі, в котрім чекає Польщу ґрунтовна перебудова державного устрою...»

З тих слів монархістів, яких представником у правительстві є міністр судівництва Мейштовіч, можна догадуватися, в чию користь мавби бути приміюваний цей декрет.

Свято на команду.

Під цим наголовком краківський «Напшуд» з 14. 11. пише:

«В Польщі мають надто велике уподобання в улаштуванні парад, але zarazом занадто велику нездібність в їх організації. Парада це гарна річ, але треба вміти її гарно влаштувати. Легко зробити її у війську: видають просто денний приказ, що починається від слів — „завтра о годині.“ — і парада мусить удатися. Цілком що иншого з „цивільними“: тут треба вже інших способів, над котрими треба троха подумати, а то вже значно трудніша справа. Військовим способом наказало привительство свято на день 11. падолиста: в останній хвилі видано „приказ“, не застанувляючися наперед над тим, чи його можна виконати.

В Кракові на прим. запад, приказаний „денним наказом“ правительства завів цлковито. Наказано святочне представлення в театрах з промовами. Очевидно не було часу на приготування. Отже театр світив страшною пусткою».

Так в Кракові... А на українських землях то ми всі бачили ті свята по наказу на власні очі...

АБО — АБО.

«Нова Зоря» дає науку «Українському Голосові» і всім фалшивим демократам та поступовцям:

«Давби то Господь, щоби вони стали справді тими свідомими громадянами, щоби вони пізнали, що дорога, якою ідуть не веде до добра ні Церкви, ні народу, щоби їм стало ясно, що тепер настали такі часи, коли не вільно бути ні теплим ні зимним, а треба рішитися тільки на одно: або будь щирим християнином з усіми консеквенціями, які потягає за собою приналежність до Церкви, або проголосися так само щиро й отверто тим, чим ти справді є, значить ворогом Церкви. Иншого виходу нема. Або-або!»

Розумно і льогічно. Або з Франком, або проти Франка. Або ти католик, і перше тобі католицький Рим як православний Київ, або нема що на тебе рахувати, бо тобі дорожий православний Українець як католик Поляк.

Так різко ставити справу сміє український клерикалізм тільки тому, що взагалі в Польщі зросла реакція. Таке становище для нас соціалістів-радикалів ясне й зрозуміле. Але дуже невігідне воно для так званого галицького «громадянства», яке в політиці і в громадянським житті любить кашу.

«Громадянство» на приклад в більшості не є вдоволене з творів та соціалістичного світогляду Франка. Колиб це було в його силах, то напевно велика частина творів Франка найшлабся на кострі як Іван Гус. Але святкувати пам'ять Франка любить, бо є при тім нагода виявити свою діяльність, сказати патріотичну промову, покомандувати хоч хвилю селом. Заступаючися Франком та підшиваючися у прихильника Франкового світогляду є нагода потягнути за собою маси.

Тому «громадянство» мусить бути і зимне й тепле, хоч «Нова Зоря» виказує, що тепер інші часи настали.

Що діється в Польщі

З великої хмари малий дощ.

З великого спору, який вийшов між урядом та польським соймом і сенатом з тої причини, чи мають послі ставати, чи сидіти при читанні президентського письма про відкриття засідання, найшовся вихід. Уряд скликав послів на 13 падолиста до президентської резиденції на Замку і не поставив в салі ані одного крісла так, що всі, по волі чи неволі, мусили стояти, або сидіти на землі. Тому відкриття відбулося дуже коротко й спокійно.

Проти обмежень слова й друку!

Уряд рішучо застерігся проти цього, щоби в соймі й на соймових комісіях розглядано пресовий декрет президента перед часом, заки його уряд предложить соймові до затвердження. Але помимо цього поставлено цю справу під розгляд соймової комісії, яка майже однодушно заявила проти цього декрету, що накладає ще тугіший намордник на пресу й вільний вислів думки, як був за Хієно-Пяста. Цікаве було становище комуністичної фракції і комуністичної польської незалежної хлопської партії, які в тім випадку пішли знову на руку Пілсудському і його урядові та не прислалися до загального протесту. Посол Санойца зі «Строніцтва хлопского» Бриля був проти цього, щоби справу обговорювати перед тим, заки її уряд поставить у соймі і врешті стягнув свій підпис з протесту. Так отже Брилівці, комуністи й незалежні польські хлопці скрутилися без протесту.

Що говорить міністр польських скарбів?

Міністр фінансів п. Чеховіч заявив, що уряд буде старатися втримати польського золотого перед знижкою. Заявив, що прелімінар бюджету на рік 1927—8 опирається на рівновазі видатків з приходами. Всіх видатків намічено на суму 1.896,679.975 зол., а приходів є надія стягнути на суму 1.899,252.571 зол. Виходилоби з цього, що в касі ще гроші остануть. Але богато не довіряє державним приходам. Вони заявляють, що уряд не зможе стягнути з населення тих всіх тягарів, які сподіється стягнути з публичних данин, монополів, з 10% надзвичайного додатку до податків ітд. Уряд не має покриття на підвищення платні урядникам, яку предвиджує на 250 мільонів зол., ані не має покриття на 150 мільонів зол., котрі мусить витратити на інвестиції.

Нова польська партія.

Дня 18-го падолиста відбувся зїзд польських великих земельних власників у Варшаві, який скликає князь Януш Радзівіл, щоби заложити нову партію політичну, що її задумано створити на недавнім зїзді магнатів і Пілсудского в Несвіжі.

Кредити для магнатів.

«Хвіля» з дня 17 падолиста доносить, що великі земельні власники дістануть 2 мільони зол. кредиту від уряду, які розділяться на 14 повітів, навіщених стихійними нещастями. Кредит дістануть ті поміщики, яких запропонує поміщицька організація.

Наглі обронці Лугів.

Недавні завзяті вороги Лугів і прихильники Соколів, «Новий Час» і орган УНДО «Свобода» нагло перекинулися в фалшивих приятелів. Але метод скритого поборювання Лугового руху й Лугового духа остався в них оден і той сам. Перед кількома місяцями писали «Новий Час» і «Свобода» для відома поліції такі вигадки, що Луги є партійні, радикальні товариства. За те пан Дашкевич, котрий тоді був ще членом УСРП грозив редакторів «Нового Часу», що йому кости побє. І тепер ті унівські часописи воюють тим самим поганим методом. Зміна тільки та, що тепер п. Дашкевич приєднався до тих, котрим перше хотів ломити кости. «Новий Час» пише, що є якийсь конфлікт між Луговою організацією і УСРП. Отже треба рішучо ствердити, що такого конфлікту нема. Це лише два амбітні пани Дашкевич і Козланюк, кождий з шшними для себе цілями, бажалиби при помочі унівських діячів і газет вигнати з лугово-січового товариства соціалістичного, радикального духа, який в Січах, а тепер у Лугах, був і буде. Це не конфлікт, але звичайна зрадницька робота двох партійних ренегатів, котрі хочуть тепер готову працю соціалістів-радикалів віддати в руки УНДО й впровадити в Лугову організацію реакційного духа. Розуміється, що ціле УНДО ім у тім помагає і тому, в засаді дуже дрібну справу, роздувають унівські партійні газети, щоби змобілізувати все партійне й безпартійне унівське брацтво Дашкевичам у поміч. У тім вони тратять усяку міру. Звичайно, більшість Лугів має у своїх Радах свідомих членів УСРП. І ось проти тих товариств доносить «Новий Час» і «Свобода», що вони радикальні та накликають на них поліцію. Весь той крик, який счинили ті дві унівські газети мають укритий унівський вузькопартійний інтерес і ніщо більше.

Це видно кождому, хто придивлявся давніше й тепер розвиткові Лугових товариств. Вся унівська братія (з знімками) воювала проти Лугів, коли соціалісти-радикали (всі) працювали. Розуміється, що впливу й соціалістичного духа в Лугах не зможуть тепер вигнати ніякі ренегати і наглі фалшиві приятелі «Лугів». Ані не pomoже їм затемнювання справи мнимою «безпартійністю». «Луги» не є і не будуть партійними товариствами, бо вони є руханково-пожарничі і різні люде різних політичних переконань можуть до них належати. Але дух у них буде поступовий, соціалістичний і вплив панських ідеологій... марний. Це нехай собі унівці й їх помічники Дашкевичі зятялять і закарбують.

Малий фейлетон.

Позір! До всіх Високоповажаних Панів, Всечесних Отців і їх прихильників посланіє ч. 3.

Пом'я до того, що я прилюдно в буржуазних і клерикальних газетах відкріся українських соціалістів-радикалів та помимо того, що хвалять мене за те відступництво всі унівські й польські часописи в оден голос і по своїм силам помагають мені завести такого духа до «Лугів», який панує в «Соколі» — то все ще трапляються такі Високоповажани Пани і Всечесніші Отці, котрі ще не знають, що я вже четвертий місяць переміняюся з невірною Савла в православного Павла.

мабуть ніде такого нема зднання. А ще колиб бачили люде, які дожинки в нас були. Одного жнивового дня запросив голова нашої читальні членів, а переважно дівчат „Просвітян“ до себе на обжинки. Так гарно було, як за хвилями пшеничного моря хлидалися, дожинаючи, наші Просвітяне. Вітер заколише пшеничним морем, поклоняться йому жінці доземним поклоном і нова хвиля кладеться жінцям до стіп. А потім сплели вінок і заспівали жнивові пісні. Ціле село дивилося на повертаючих жінців. Дивувалися нашому еднанню. Коли підійшли до хати нашого голови, М. Вільного, то назустріч нам вийшла господиня з позакачуваними рукавами, бо від самого полудня готовила нам вечеру. Вона всміхалася до нас, та слухаючи наших пісень, прийняла пшеничний, золотистий, цвітистий вінок та запросила в хату. Там зачалися співи, опісля вечера, товариська гутірка та танці, які тревали через цілу ніч.

В нас у „Просвіті“ і наука і праця і товаришність.

Жовць.

Зі світа.

КАЙЗЕР ВІЛЬГЕЛЬМ, який сидить оце вже від революції в Голяндії, в місті Доорн, все ще мріє про те, що верне до Німеччини як імператор. Нещодавно відвідав його оден німецький генерал та визначний член німецької шляхти та зачав хвалити Гінденбурга. Але кайзер на ті слова тільки розсердився, крикнув: всі ви є зрадники!..... і вийшов, тріснувши за собою дверми.

Видко, що Вільгельм є невдоволений з цього, що так скоро до него не хочуть приходити з короною, як він цього бажає. В німецькім парламента розглядаю дня 10 падолиста внесення соціал-демократів, щоби заборонити членам бувших пануючих домів перебування на німецькій землі в тім випадку, колиб їх перебування було чимнебудь небезпечне для держави, а також внесення, щоби пруське правительство мало мати право конфіскації всього майна кайзерської родини Гогенцоллернів, коли вони чимнебудь будуть брати участь в роботі проти республіканського ладу. Представник демократів, Зандер жадав, щоби Кронпрінца та наслідника баварського короля Рупрехта взагалі видавити з меж Німеччини. «Вільгельм II. — говорив він — в хвилі небезпеки не потрафив боротися за вітчизну, ані не вмів померти за честь династії. А наслідник престоло, кронпрінц, показує тільки низький рівень умового розвитку. Він цілими днями шляється по спортивній площі, приглядаючися перегонам на колесах. Ні одна династія не впала так низько, як Гогенцоллерни. Німецькі робітники тому 8 літ спасли Німеччину, в той час, коли націоналісти та монархісти з монархами лишили її на судьбу долі. Правительство повинно заявити його величеству, що йому нічого шлятися по Німеччині». Так говорив не соціаліст, але демократ-республіканець. Соціалістичні часописи стверджують, що ані одна права газета не домогалася повороту Гогенцоллернів. Вони пишуть, якщо по якимсь часі при спокійних умовах Вільгельм схоче повернути в Німеччину, але як приватний чоловік, то йому мабуть не заборонять цього. Але ніхто на очі його не хоче бачити імператором. Далше в німецькім парламента розбиралася справа так званої «чорної райхсвері» (чорної оборони держави), яку, як доказувано, творено тайком, але в порозумінні з ген. Сектом військовим міністром та організатором райхсвері (військо). Тій чорній райхсвері вказано на суді ряд злочинів і убійств республікан-

ських діячів. Посол Гесслер заявив, що бувший наслідник престоло сам належав через кілька тижнів до цієї чорної райхсвері. На суді, який відбувається, поставила оборона обвинуваченого в убійстві Шульца внесення, щоби за свідків покликати Гінденбурга, фон Секта, Куно і інших бувших міністрів на цю обставину, що правительства дивилися на чорну райхсверу як на регулярну армію. Але суд відкинув це внесення. В останнім часі принесли телеграми вістку, що през. Німеччини Гінденбург задумує зректися свого уряду в осени слідуєчого року. Кажуть, що ціла правниця буде на нього впливати, аби він остався і на дальше президентом.

В німецько-французьких переговорах прийшло до певного непорозуміння. Німеччина домогається, щоби військова контролія, виконувана Союзом Націй в німецькій Надренії, була виконувана часово та щоби докладно означено право Союзу Народів. Французи все таки ще бажать мати запоруку спокою від границь Німеччини та домогаються постійної контролі. Німеччина бажас, щоби той спір вирішив міжнародний трибунал в Газі. Думають, що та справа не перешкодить дальшим німецько-французьким переговорам.

В ЮГОСЛАВІЇ, але головно між Словінцями та Хорватами є велике обурення по причині арештування правительством Муссоліні словінського посла Вільфана, члена італійського парламента. В югославянськім парламента посла словінської національної партії внесли інтерпеляцію, щоби поробив заходи для звільнення Вільфана. Провідник хорватської селянської партії Стефан Радіч радить у заміну арештувати італійського посла в Београді Бодреро, бо недоторкальність посла в італійськім парламента є така сама, як недоторкальність дипломатична італійського посла в Београді. А врешті цей посол своєю бундючною поведінкою нагадує давних австромадярських послів у малій Сербії. Стефан Радіч думає, що Югославія не має причини боятися Італії, яка є тепер у світі зненавиджена і осамітнена, тоді, коли Югославія, приятелює з богатома державами. Навіть Англія зачинає відвертатися від Італії, бо італійський режим є ганьбою для Європи. Італія хоче на Балкані відограти ролю Габсбургської монархії, вона підюджує балканські народи проти себе, щоби самій панувати але ці пляни не вдадуться. Італія фалшує свій торговельний білянс і свій бюджет, але це вийде врешті наверх і вийде на користь італійським національним меншостям, бо імперіялістичний розгін фашистів присяде на задніх лапках.

В ІТАЛІЇ шаліє фашистівський терор. Мається вражіння, що Муссоліні тому здавив усю опозиційну пресу, щоби ніхто в Італії не дізнався дійсної правди про ганьбу фашистівської провокації в Європі, яка вийшла наверх з притриманням провокатора Річіоті Гарібальді. Таким способом хоче замурувати Муссоліні рот правді. Він скликав італійський парламента і там позбавив окремою ухвалою посольського мандату цілу парламентарну опозицію, в складі до 112 послів. Справа Гарібальдія приносить нові несподіванки. З початку французьке правительство притримувало його тільки як інтернованого, бо як заявляли

урядові круги, діяльність Гарібальдія, ще не виказувала небезпечної діяльності для Франції. Правительство було рішене відставити Гарібальдія до Італії на лоно вождя Муссоліні. Арештуваний за намір підготовки катальонського повстання в Іспанії, полковник Машія, заперечував з обуренням провокаторський звязок з Гарібальдім. Він сильно домогався конфронтації (станути до лица) з Гарібальдім. Французький суд добре приготував ту конфронтацію. Мусіли вийти при тій нагоді ще цікавіші справки Гарібальдія, коли французьке правительство рішилося на арешт обох тих панів. А Муссоліні лишає свого Гарібальдія на зломання голови. Ось така судьба провокатора. Навіть собака за ним не гавкне.

В ПАЛЕСТИНІ зачалася велика господарська криза. Помимо цього, що англійське правительство і вся жидівська нація помагає Жидам уладити свою вітчизну в своїй колишній садибі — то це не вдається. Краще йде з жидівською республікою під пануванням большевиків на Україні. Жидівські круги роблять заходи в польськім правительстві, щоби польський конзуль видавав тим Жидам візи, котрі з огляду на господарську кризу в Палестині, хочуть назад повернути до Польщі.

В СОЮЗІ РАДЯНСЬКИХ Республік покінчився конгрес ВКП (б). Сталінські газети (гляди Гром. Голос ч. 45) таки викликали опозицію на слово. При самім кінці конференції виступили з промовама Калінін і Троцький. Цей останній у своїй півторагодинній промові не дав ясної відповіді, чого хоче. Так принайменше запевняє «Красная газета» з 3. падолиста. Також не сказав, чи признає свою помилку. Відповідав Троцькому, звісний комуністичний україножер Ларін. Він казав; «Ми могли бачити в промовах Троцького і Калініна цікаву картину, як революція переростає инколи своїх вождів». Сказав це Ларін до опозиції, але ці слова можна рівно, добре приставити й до Сталінців. Опозиція хоче повертати до комунізму перших воєнних років, хоче оперти владу на диктатурі міського пролетаріяту та спинити розвиток приватного капіталу. А Сталінці боятся, щоби собі тим шиї не вломали й вмовляють в опозицію, що це іменно вона не поступає по заповітам Леніна. І немає третього, котрий розсудивби їх, хто розумує справді по ленінськи, а хто ні. Бо народнім масам й самому життю байдуше, чи йде воно по ленінським шляхам. Народні маси хочуть збутися диктатури, а хочуть мати волю і свободу правити самим собою. Ось новий приклад. Кажуть комуністи, що вони розв'язали в себе національне питання. А оце приносять вістку, що в Дагестані вибухло проти большевицько-російського панування повстання.

Хіба ревуть воли, як ясла повні?

В ГРЕЦІЇ відбулися вибори до грецького парламента. Побідили при виборах республіканці, так що тепер не може бути мови про поворот монархії в Греції. Бувший диктатор Греції Пангалос, якого вивезено на острів Крету, зійшов з ума. Лікарі ствердили, що хвороба загострилася особливо в останнім часі. Йому здається, що він є царем візантійським, та вірить, що незадовго в наряді перевезуть його до Царгороду. По-

мимо цього ставлять його перед суд за те, що в 1925 р. дав наказ напасти на Болгарію, спровокував інтервенцію Союзу Народів, яка засудила Грецію на заплату 30 мільйонів відшкодування. З ним будуть сидіти на лаві обвинувачених б. міністр війни і загр. справ.

Шлях поправи в кооперації.

(З кооперативного руху в Бобреччині).

На понеділок, 25. жовтня ц. р. були скликані загальні річні збори Повітового Союзу Кооператив у Бібрці, які дали несподіваний і дуже небажаний для повітових батьків кооперації вислід. Зразу здавалося, що батьки й цим разом перейдуть сухі пом'яж дощ, бо ізза поганої погоди близько половина кооператив, головню з бобречської округи, не прислала своїх заступників, хоча ходорівська округа була чисельно заступлена. Значити треба, що такий дуалістичний союз — Ходорів-Бібрка, дуже некорисно відбивається на українській кооперації в повіті, бо кооперативи Ходорівщини не можуть бачити, що твориться в Бібрі і навпаки і звичайно на зборах виршують справу на взаємну свою некористь. Клич «ділі і пануй» був досі дуже добрим коником для панів Шахновичів, Троянів і спілки. Та цим разом коник щось зносився і досить поважно потурбував їздців.

Збори зачалися, як і завжди, відчитуванням протоколів, білянсу і звідомлень ревізорів Ревізійного Союзу. Поміж рядами сухих чисел відбивалося об вуха, що в гуртвіні Союзу обтяжувано купований в складниці Центросоюзу крам, навіть 25% добивкою, хоча українські кооператори все і всюди кричать, що обтяження не сміє бути більше, як 15%. Таке високе обтяження краму, який споживає і спотребовує село, мусило відстрашувати споживачів на місцях від кооперативних крамниць і кидати їх в обійми місцевих крамарів Жидів, бо звісно, що сільські кооперативи мусіли до добивки Повітового Союзу давати ще й свою добивку бодай 15%. В дальшій наслідку вони мусіли, щоби бодай як так видержати конкуренцію, звертатися до гуртвінь поза кооперативною, головню жидівських і то й було причиною, що лише третину усього краму на село постачає Повітовий Союз.

Та мимо того, що була така висока добивка, чистий прибуток ПСК виказаний в білянсі на 541 злотих і то завдяки тільки зискові на долях, який вносить аж 800 злотих. Коли зважити, що загальний крамовий оборот був поперх 420 тисяч злотих, то дуже мізерно виглядає п'ять соток прибутку. За це поважно видніє сума видатків на адміністрацію, бо в загальному доходить до 19 тисяч злотих.

По відчитанні звідомлень зачалися інтерпеляції, на що саме видано таку поважну суму адміністраційних видатків і між іншими о. Прийма зажадав, щоби відчитати поіменний виказ, кому і за що виплачувано. Поіменно виказу не могли відчитати, бо такого нема. Потім стверджено, що всі рахунки і білянси зладжені без potwierдження Контрольної Комісії. Одним словом вишло на яв, що господарка в ПСК була ведена без контролі із сторони заінтересованого громадянства. Батьки пробували було боронитися, що їх контролювала їх «найвища влада» Ревізійний Союз, але делегатам того усього було за багато і вони двацять трьома (проти трьох) голосами ухвалили звідомлення і білянсу не прийняти до відома, поки спеціальна, вибрана Загальними Зборами комісія, не переведе основної контролі і не предложить делегатам точного звідомлення. Супроти такої постанови не можна було далі продовжувати Загальних Зборів і голова Надзірної Ради д-р Троян заявив, що збори мусять бути відложені. Зокрема постановлено, що продовження зборів повинно наступити не пізніше до кінця слідуєчого грудня. На слідуєчій збори повинні усі кооперативи прислати своїх делегатів і ті повинні вже раз вичистити Авгієву стайню, — Повітовий Союз Кооператив у Бібрі, як що не хочуть, щоби пани Шахновичі в імя «великих заслуг на полі кооперації» не пхнули установу в пропасть, над яку вони самі її привели.

Цікавою була оборона п. Шахновича. Іменно, він казав, що люде так собі причепилися до нього, бо в других повітових союзах далеко гірше. Виходилоби таке, що Загальні Збори ПСК в Бібрі мали займатися, на примір, ПСК в Чорткові чи де там, а своїх панів лишити в спокою. Але делегати кооператив Бобреччини

і Ходорівщини були иншого погляду і зараз з місяця відповіли панові директорові, що насамперед треба замести свою хату, а тоді аж дивитися, чи сусідова хата заметена.

Делегат.

Новинки.

ПЕРЕСТОРОГА. Жидівські газети перестерігають своїх емігрантів перед іздою корабельними лініями Шарже Рені (Chargeurs Reunis) та Рояль Мейль (Royal Mail Line). На кораблях тої лінії поступають з пасажирами дуже погано, дуже погано їх уміщують і дають погано їсти.

Судять!

У второк 16 ц. м. покінчився перед львівським судом присяглих процес Гуцулів обжалованих о злочин державної зради, якого мали допуститися через те, що стреміли до відірвання Східної Галичини від Польщі а прилучення її до Радянської України. На підставі вердикту присяглих від злочину державної зради всіх обжалованих увільнено, а лише засуджено 5-ох з них, а саме Букатчука, Атаманюка, Феньчака, Павлюка та Грайфа, за злочин порушення публичного порядку, на рік тюрми кожного. Прочих 5-х обжалованих увільнено зовсім. Засуджені вирок не прийняли і зголосили зажалення неважності.

Розправа виказала, що ціле обжалування опиралося головню на «таємних» доносачів «таємних» поліційних агентів.

Фамілійна господарка.

Вже давно завважили урядові чинники, що в касі залізничній на двірці в Варшаві бракує грошей. Дня 5 листопада виделеговано спеціальну контрольную комісію, яка ствердила «дефіцит» на 18.000 зол. Урядник при касі Вацлав Фіцковскі заявив, що зараз гокрис недобір, тому не передано тої справи поліції. Але в слідуєчих днях стверджено, що грошей стає вгораз менше. В четвер контрольная комісія дістала любовний лист від Фіцковско-го, що їде шукати за грішми. Поїхав і слід за ним пропав. А комісія ствердила, що в касі вже бракує 100.000 зол.

Дуже ласкава комісія!

СУДИ Й ТЮРМИ В ПОЛЬЩІ. Говорять, що вибори до нового польського союму мають відбутися десь коло квітня, травня слідуєчого року. Сподіються, що вони будуть дуже бурливі, та що багато людей висидиться тоді по арештах. А звичайно арешти коштують також державу. В проєкті бюджету на слідуєчий рік від 1 квітня 1927 до 31 березня 1928 збільшено видатки на тюремництво та судівництво в Польщі на 7.295.092 зол. Цікаво знати скільки тюрем і судових урядників є в Польщі. Отже є 387 прокураторів і підпрокураторів, 3049 суддів, 1003 апліканти, 7737 урядовців і 2695 вольних. В Польщі є 122 вязниці, в яких є 788 вищих функціонерів та 3216 тюремних сторожів. Вязниці мають 32000 вязнів, так, що оден вязничний сторож випадає на 10 вязнів.

ДИКІ ЛЮДЕ В ЕВРОПІ. Ще й такі найшлися в густозаселенім краї. Живуть вони в Румунії між глибокими лісами в Трансильванських горах Карпатах. Ще в часі світової війни в 1918 р. малярські власти хотіли прослідити цю дику околицю, яка не знала про війну, не

знала податкового екекутніка й не доставляла найяснішому цісареві гарматного мяса. Дооколичне селянство забобонно розповідало всякі дива про лісових мешканців, але докладно не вміло нічого про дикунів сказати. Незадовго прийшла революція, трансильванські ліси пішли під Румунію й справа прослідження краю дикунів проволілася. Народ дальше розповідав про чортів, духів та лісовиків. Вони инколи нападали на людські оселі та грабили майно, деколи брали зі собою силою жінки (злові муштини говорили, що жінки самі туди вибиралися, бо любили дику любов). Врешті цього року сильні відділи жандармерії після довгого шукання натрапили на оселю диких, але застали там тільки старців. Старці, які балакають ломною румунською та малярською мовою розповіли, що не знають, що таке світ, держава ітд. Щоби не вимерти, вибиралися деколи мужі на лови жінок до культурних людських осель. А що люде їх боялися, тому не одна виправа їм удавалася. Вчені люде вже поїхали до старців, щоби прослідити їх життя-буття.

3 листів до Редакції.

До редакції «Громадського Голосу».

Шановний Пане Реракторе!

У «Новім Часі» ч. 82 (291) з I XI. уміщене моє оповідання «Зустріч». У звязку з мою активною участю у подебрадській «Січі» для уникнення всяких непорозумінь, подаю до Вашого відома, що згадане оповідання дав я для «Молодої України», або до календаря «Просвіти» і тому уміщення його у «Новім Часі» є для мене несподіванкою.

З правдивою пошаною

В. Петрів.

Подебради 11. XI. 1926.

Кооперативи і крамниці
Набувайте та продавайте найліпші цукорки

тільки з української фабрики

„ФОРТУНА НОВА“
Львів, Кордецького ч 23. 1—5

ПОШУКУЮ БРАТА Петра Вовчука (син Івана) ур. 17/II 1899 р., який вступив до 3. Гайдамацького полку кінноти. При відвороті Української Армії з Галичини і до цього часу не дав жадної відомости о собі. Хтоб знав що небудь про нього, прошу ласкаво повідомити Махайла Бойчука с. Ілька в Камінках Великих п. Турка коло Коломиї. — Заграничні часописи прошу о передрук!

СЕЛЯНЕ!

Не марнуйте своєї праці!

ЗАКЛАДАЙТЕ МОЛОЧАРСЬКІ СПІЛКИ
ТА ВСТУПАЙТЕ ДО ОДИНОКОЇ ТОГО
РОДА УКРАЇНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

**Краєвого Молочарського
Союзу „МАСЛОСОЮЗ“**
в СТРИЮ.

Поучення в справі основування молочарських кооператив уділює безінтересовно «МАСЛОСОЮЗ» та його Відділи по більших містах краю.

МОЛОЧАРСЬКІ КООПЕРАТИВИ!

Збувайте організовано все своє масло тільки через «МАСЛОСОЮЗ», коли бажаєте щиро розвитку Вашої Кооперативної Молочарні.

1—4